

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Cdo/130/2022
Identifikačné číslo spisu:	3117216310
Dátum vydania rozhodnutia:	24.10.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Alena Svetlovská
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:3117216310.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu W. Q., narodeného XX. V. XXXX, X. I. O., Z. XXX/XX, zastúpeného Občianskym združením OPOS, Trenčianska Teplá, A. Hlinku 1084/24A, IČO 51 147 688, proti žalovaným 1/ obchodnej spoločnosti auctio s. r. o., Levice, Kpt. Nálepku 31 č. 341/B, IČO 36 765 121, 2/ obchodnej spoločnosti 1. konsolidačná, spol. s r. o., Nitra, Radlinského 2, IČO 43 987 397, obaja zastúpení AKMB, s. r. o., Nitra, Štefánikova 9, IČO: 52 360 458, o určenie bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru, určenia neplatnosti právnych úkonov k realizácii dobrovoľnej dražby a o výmaz záložného práva z katastra nehnuteľností, vedenom na Okresnom súde Trenčín pod sp. zn. 12Csp/69/2017, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne z 26. januára 2022 sp. zn. 19CoCsp/6/2021, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Trenčíne z 26. januára 2022 sp. zn. 19CoCsp/6/2021 z r u š u j e a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Trenčín (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „prvoinštančný súd“) rozsudkom z 23. septembra 2020, č. k. 12Csp/69/2017 - 214 zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal proti žalovaným 1/ a 2/ určenia bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru „HypoPôžička“ č. U 20925-09 z 24. februára 2009, ktorý mu poskytol žalovaný 1/, určenia neplatnosti právnych úkonov záložného veriteľa - žalovaného 1/ i dražobníka - žalovaného 2/ smerujúcich k realizácii výkonu záložného práva a dobrovoľnej dražby (pôvodne dňa 15. augusta 2017) nehnuteľností zapísaných na LV č. XXXX a XXXX pre k. ú. X. I. O., prikázania súdom žalovanému 1/ výmazu o záložnom práve k nehnuteľnostiam na LV č. XXXX a XXXX pre k. ú. X. I. O.. Svoje rozhodnutie odôvodnil právne ust. § 1 ods. 2 písm. a), § 4 ods. 1, 2 písm. a), b), d) až j), k) a l), ods. 3, 4 zákona č. 258/2001 Z. z., § 52 ods. 1 až 4, § 53 ods. 1 a 5, § 54 ods. 1, 2 a vecne tým, že zmluva o poskytnutí úveru „HypoPôžička“ č. U 20925-09 z 24. februára 2009 bola uzavretá medzi pôvodným veriteľom Všeobecná úverová banka a. s. (ďalej len „VÚB a. s.“) a žalobcom a podpísaná obomi zmluvnými stranami. V zmluve sa uvádza ako Časť A úveru výška úveru v tejto časti 2 973,23 eura (89 571,53 Sk), mesačná anuitná splátka 146,30 eura (4 407,43 Sk) bez poistného, počet splátok 240, dátum 1. splátky 20. marca 2009, dátum poslednej splátky 26. februára 2009, RPMN vo výške 9,39 %, celkové náklady dlžníka 35 112 eur (1

057 784,11 Sk) z toho výška istiny je 16 250 eur (489 547,50 Sk), výška úrokov s poplatkami 18 862 eur (568 236,61 Sk), priemerná hodnota RPMN 7,30 %, účel úveru: bezúčelový, v Čiastke B úveru: 154,98 eura (4 668,93 Sk) bude prevedená na účet CFH a. s. ako úhrada výdavkov CFH s poskytnutím tohto úveru, v Čiastke C úveru: bude prevedená na uvedený účet na úhradu pohľadávky banky voči žalobcovi zo Zmluvy č. 8940 vo výške 13 276,77 eura, t. j. refinancovanie iného úveru. K úverovej zmluve bola predložená žiadosť o úver HypoPôžičky - tlačivo CFH a. s., vyplnená a podpísaná žalobcom 26. januára 2009, v ktorej sú uvedené údaje o rodinnom stave žalobcu (slobodný), počet vyživovacích osôb (0), údaje o príjmoch a výdajoch (čistý príjem 614,09 eura, výdavky a zostatok disponibilného čistého príjmu 486 eur mesačne), vyjadrenie žalobcu, že si úver berie na odkúpenie bytu. K žiadosti bol pripojený mzdový list žalobcu za rok 2008 a report Sociálnej poisťovne na žalobcu týkajúci sa zamestnania žalobcu. Súd prvej inštancie úverovú zmluvu posudzoval ako spotrebiteľský úver podľa zák. č. 258/2001 Z. z. a neprihliadol na dôvod žiadosti žalobcu o úver uvedený v Žiadosti o úver, nakoľko pôvodnému veriteľovi - banke nič nebránilo uviesť v úverovej zmluve iný účel úveru ako bezúčelový. Následne súd prvej inštancie vykonal súdnu kontrolu predmetnej úverovej zmluvy podľa zák. č. 258/2001 Z. z., či nejde o bezúročný a bezpoplatkový úver v zmysle § 4 tohto zákona a zistil, že úverová zmluva obsahuje všetky týmto zákonom požadované údaje. K námietke žalobcu ohľadne chýbajúcej náležitosti úverovej zmluvy podľa § 4 ods. 2 písm. i/ zákona č. 258/2001 Z. z., t. j. rozdelenie splátky na istinu, úrok a poplatky, súd prvej inštancie poukázal na závery Súdneho dvora EÚ v jeho rozsudku z 9. novembra 2016 vo veci C-42/15 Home Credit Slovakia a. s./ Klára Bíróová, podľa ktorého článok 10 ods. 2 písm. h) až j) smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES z 23. apríla 2008 o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a o zrušení smernice Rady 87/102/EHS v spojení s článkom 22 ods. 1 tejto smernice sa má vykladať v tom zmysle, že bráni vnútroštátnej právnej úprave, akou je vnútroštátna právna úprava dotknutá vo veci samej, podľa ktorej musí zmluva o úvere špecifikovať rozpis každej splátky určenej, podľa prípadu, na amortizáciu istiny, splatenie úrokov a ostatných nákladov. Súd prvej inštancie vychádzal z tohto rozhodnutia v zmysle čl. 2 CSP a považoval úverovú zmluvu v súlade s písm. i) ust. § 4 ods. 2 cit. zákona. Súd prvej inštancie, vzhľadom na tvrdenia žalobcu ohľadne absencie uvedenia správnej výšky RPMN v úverovej zmluve, zistil, že dlžník - žalobca mal za všetky 3 sumy úveru platiť mesačne po 146,30 eura po dobu 240 mesiacov, t. j. spolu zaplatiť sumu 35 112 eur ako celkové náklady celého úveru. Skontroloval výšku RPMN k týmto splátkam úveru vo výške 16 250 eur a zistil jej hodnotu 9,40 % a ešte aj s poplatkom za poskytnutie úveru 154,98 eura vo výške 9,55 %. V predmetnej zmluve bola uvedená RPMN k úveru vo výške 16 250 eur vo výške 9,39 %, ktorá je nepatrne odlišná od výpočtu súdu, preto súd prvej inštancie mal za to, že bola splnená aj táto zákonná podmienka podľa písm. j) § 4 ods. 2 cit. zákona č. 258/2001 Z. z. Podľa Súhrnných informácií o novoposkytnutých spotrebiteľských úveroch v 1. Q roka 2009 pre spotrebiteľské úvery so zabezpečením od 1 500 eur do 6 500 eur so splatnosťou od 10 rokov bola priemerná RPMN vo výške 8,72 %, pričom v predmetnej úverovej zmluve bola uvedená úroková sadzba vo výške 8,80 % ročne a podľa internetového Prehľadu úrokových sadzieb pre domácnosť pre spotrebiteľské úvery splatné nad 5 rokov bola hodnota 8,8142 % ročne a nešlo o neprimeranú úrokovú sadzbu v období uzavretia predmetnej úverovej zmluvy. Súd prvej inštancie nezistil, že by predmetná úverová zmluva nemala náležitosti spôsobujúce jej bezúčelnosť a bezpoplatkovosť, ani že by bola v rozpore s dobrými mravmi v časti výšky úrokovej sadzby s následkom neplatnosti v tejto časti. K námietkam žalobcu ohľadne skutočného veriteľa z predmetnej úverovej zmluvy súd prvej inštancie zistil, že spoločnosť Consumer Finance Holding a. s. zabezpečovala, „sprostredkovala“ úvery pre VÚB a. s., zabezpečovala administratívu spojenú s vyhlásením predčasnej splatnosti úverov, vymáhaním pohľadávok a pod. Samotná úverová zmluva bola podpísaná VÚB a. s., žalobca sa s úverovou zmluvou i podmienkami oboznámil, súhlasil s ňou a prejavil slobodnú vôľu byť ňou viazaný svojim podpisom. Teda žalobca bol oboznámený, kto je veriteľom z predmetnej úverovej zmluvy a to VÚB a. s. Uviedol, že žalobca je spotrebiteľom a i priemerná znalosť spotrebiteľa a jeho obozretnosť postačujú na prečítanie s porozumením, že poskytovateľom úveru podľa predmetnej úverovej zmluvy bol VÚB a. s. a nie Consumer Finance Holding a. s. a úrok je vo výške 8,80 % ročne. K námietke žalobcu, že VÚB a. s. pri podpise zmluvy nepostupovala s odbornou starostlivosťou, neskúmala jeho bonitu, nepýtala sa ho na jeho situáciu v rodine, či bude schopný úver splácať alebo nie, súd prvej inštancie uviedol, že tieto tvrdenia žalobcu nie sú pravdivé, pretože žalovaný 1/ predložil k úverovej zmluve Žiadosť o úver hypopôžičky - tlačivo CFH a. s., vyplnenú a podpísanú žalobcom 26. januára 2009, v ktorej sú uvedené

údaje o rodinnom stave žalobcu (slobodný), počet vyživovacích osôb (0), údaje o príjmoch a výdavkoch (čistý príjem 614,09 eura, výdavky a zostatok disponibilného čistého príjmu 486 eur mesačne), vyjadrenie žalobcu, že si úver berie na odkúpenie bytu. K žiadosti bol pripojený mzdový list žalobcu za rok 2008 a report Sociálnej poisťovne na žalobcu týkajúci sa zamestnania žalobcu. K ďalším žalovaným nárokom žalobcu a to k určenie neplatnosti právnych úkonov žalovaných 1/, 2/ smerujúcich na základe predmetnej úverovej zmluvy a záložnej zmluvy k realizácii dobrovoľnej dražby súd prvej inštancie uviedol, že žalobu v tejto časti zamietol pre nedostatok naliehavého právneho záujmu podľa § 137 písm. c) CSP z dôvodu, že žalobca nežaloval určenie, či tu právo je alebo nie je a žiadny osobitný právny predpis neumožňuje podať žalobu o určenie neplatnosti právnych úkonov veriteľa a dražobníka, smerujúceho k realizácii dobrovoľnej dražby, keď osobitný predpis umožňuje podať žalobu iba na určenie neplatnosti dobrovoľnej dražby. Zdôraznil, že súd nemá podľa ustanovení CSP v právomoci nariadovať žalovanému 1/, aby vymazal zápisy na liste vlastníctva o záložnom práve k nehnuteľnosti a o výkone záložného práva podľa § 137 CSP, preto zamietol žalobu v tejto časti ako nedôvodnú. Z týchto dôvodov súd prvej inštancie žalobu v časti o určenie jej bezúčelnosti a bezpoplatkovosti zamietol ako nedôvodnú a predmetnú zmluvu považoval za platnú. O nároku na náhradu trov konania s rozhodol podľa § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1, 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“).

2. Krajský súd v Trenčíne (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalobcu rozsudkom z 26. januára 2022 sp. zn. 19CoCsp/6/2021 I. rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdil, II. neodkladné opatrenie nariadené Okresným súdom Trenčín č. k. 12Csp/69/2017-91 z 10. augusta 2017 zrušil a III. žalovaným 1/ a 2/ priznal proti žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania v celom rozsahu. Odvolací súd zdôraznil, že otázku interpretácie ust. § 9 ods. 2 písm. k) zákona č. 129/2010 Z. z., ktorého znenie je totožné s ust. § 4 ods. 2 písm. i) zákona č. 258/2001 Z. z. riešil opakovane i Najvyšší súd SR a z jeho ustálenej rozhodovacej činnosti je zrejmé, že citované zákonné ustanovenia je potrebné interpretovať tak, že zmluva o spotrebiteľskom úvere nemusí nevyhnutne obsahovať číselné vyjadrenie každej jednotlivéj zložky anuitnej splátky, (t. j. istiny, úroky a iných poplatkov). Táto interpretácia uvedených ustanovení zodpovedá účelu smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES z 23. apríla 2008 o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a zrušení smernice Rady 87/102/EHS, právnym záverom uvedeným v rozsudku Súdneho dvora Európskej únie vo veci C-42/15, Home Credit Slovakia, a. s. proti Kláre Bíróovej z 9. novembra 2016 a tiež účelu samotného ustanovenia § 9 ods. 2 písm. k) zákona č. 129/2010 Z. z., ktoré je totožné s ust. § 4 ods. 2 písm. i) zákona č. 128/2001 Z. z. Citované zákonné ustanovenia je potrebné vykladať eurokomformne tak, že sa tým veriteľovi neustanovuje povinnosť uviesť v zmluve o spotrebiteľskom úvere vyššie uvedené zákonom vyžadované údaje vo vzťahu ku každej jednotlivéj zložke anuitnej splátky, ale len vo vzťahu k anuitnej splátke ako celku. Ďalej zdôraznil, že citovaná smernica Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES je z 23. apríla 2008, čiže predchádzala uzavretiu zmluvy o úvere a z týchto dôvodov odvolacia námietka žalobcu týkajúca sa absencie náležitostí úverovej zmluvy s poukazom na ust. § 4 ods. 2 písm. i) zákona č. 128/2001 Z. z. dôvodná nebola. K námietke žalobcu týkajúcej sa nesprávne uvedenej výšky RPMN, ktorá bola v zmluve uvedená vo výške 9,39 % a žalobca tvrdil, že on vypočítal hodnotu RPMN 9,5 % odvolací súd z jeho názorom nesúhlasil a uviedol, že zadaním všetkých údajov týkajúcich sa predmetnej zmluvy, a to výšky pôžičky 16 250 eur, dátumu pôžičky 24. februára 2009, mesačnej splátky vo výške 146,30 eura, počet splátok 240, dátum prvej splátky 20. marca 2009, deň splátky 20. dňa v mesiaci je RPMN 9,40 %, ako správne uviedol súd prvej inštancie. Odvolací súd bol názoru, že v prípade uvedenia hodnoty RPMN pôvodným veriteľom v zmluve o spotrebiteľskom úvere vo výške rozdielnej 0,01 % nejde o údaj, ktorý by mohol byť považovaný za klamlivú alebo nekalú obchodnú praktiku veriteľa a nemohol žiadnym spôsobom ovplyvniť rozhodnutie žalobcu o tom, či zmluvný vzťah so žalobcom uzavrie alebo nie. K námietke žalobcu, ktorý považoval za neprijateľnú zmluvnú podmienku sumu 154,98 eura uvedenú v čiastke B úveru, ktorá bola účelovo určená pre Consumer Finance Holding, a. s. ako sprostredkovateľa tohto úveru uviedol, že obchodná spoločnosť Consumer Finance Holding, a. s. skutočne vykonávala funkciu sprostredkovateľa úveru, keď žiadosť žalobcu o úver bola spisovaná touto obchodnou spoločnosťou, ktorá pripravila a vypracovala zmluvu pre veriteľa - VÚB, a. s. a dlžníka - žalobcu, ktorí zmluvu i podpísali a z tohto dôvodu nie je možné považovať uvedený poplatok za slúžiaci výlučne záujmom dodávateľa (VÚB, a. s.), naopak, išlo o poplatok za činnosť sprostredkovateľa i pre potreby žalobcu. O

zrušení neodkladného opatrenia nariadeného Okresným súdom Trenčín č. k. 12Csp/69/2017 - 91 z 10. augusta 2017 rozhodol s poukazom na ust. § 335 CSP. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 396 ods. 1, § 255 ods. 1, § 262 ods. 1 CSP.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie, ktoré odôvodnil poukazom na ustanovenia § 420 písm. f) CSP a § 421 ods. 1 písm. b) a c) CSP. Namietal nedostatočné odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktorý sa nezaoberal predbežnou právnou otázkou absencie namietanej náležitosti Zmluvy podľa § 4 ods. 2 zákona č. 258/2001 Z. z. Bol názoru, že odvolací súd mal prvoinštančné rozhodnutie zrušiť pre jeho arbitrárnosť, avšak tento iba doplnil jeho odôvodnenie a rozhodnutie potvrdil, čím bolo upreté právo žalobcu na spravodlivý proces. Výtýkal súdu prvej inštancie, že z jeho rozhodnutia nevyplyva, že oboznámil strany sporu o sporných a nesporných skutočnostiach a o predbežnom právnom posúdení veci podľa § 181 ods. 2 CSP. V súvislosti s ustanovením § 421 ods. 1 CSP dovolateľ konštatoval, že súdy dospeli k nesprávnemu právnemu záveru, že zmluva o úvere uzatvorená so žalovanou 2/ obsahuje všetky podstatné náležitosti podľa § 4 ods. 2 zákona č. 258/2001 Z. z. Ďalej konkretizoval, že odvolací súd nesprávne posúdil otázku, či absencia náležitostí zmluvy uvedených v § 4 ods. 2 písm. j) zákona č. 258/2001 Z. z. má za následok bezúročnosť a bezpoplatkovosť úveru. Mal za to, že táto otázka nebola v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu dosiaľ vyriešená v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP. Vo vzťahu k uvedenému dôvodil, že predmetná zmluva neobsahuje náležitosť vyžadovanú v § 4 ods. 2 písm. i) v tom čase platného zákona č. 258/2001 Z. z., podľa ktorého zmluva musí obsahovať výšku, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov. Zároveň konštatoval, že v spornej zmluve absentuje aj zákonná náležitosť podľa § 4 ods. 2 písm. j) zákona č. 258/2001 Z. z., t. j. priemerná hodnota ročnej percentuálnej miery nákladov na príslušný spotrebiteľský úver. Dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. c) CSP odôvodňoval rozdielnou rozhodovacou praxou odvolacieho súdu (rozhodnutia sp. zn. 7Cdo/128/2016 a 3Cdo/146/2017) v otázke (absentujúcej) obligatórnej náležitosti zmluvy o úvere podľa § 4 ods. 2 písm. i) zákona č. 258/2001 Z. z. Poukázal na to, že v rozhodnutí sp. zn. 7Cdo/128/2016 sa najvyšší súd stotožnil so záverom odvolacieho súdu, že primárnemu účelu právnej úpravy normami spotrebiteľského práva zodpovedá len taký výklad ustanovenia § 4 ods. 2 písm. i) zákona č. 258/2001 Z. z., ktorý každý z atribútov vyjadrených v zákone slovami „výška“, „počet“ a „termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov“, je za použitia eurokonformného výkladu dospieť k záveru, že toto ustanovenie len spresňuje, čo splátka úveru zahŕňa. Dovolateľ v tejto súvislosti poukázal na historický a teleologický výklad ustanovenia § 9 ods. 2 písm. k) zákona č. 129/2010 Z. z. a podotkol, že až s účinnosťou od 1. mája 2018 došlo k zmene zákonného predpisu, z ktorej možno preukázať, že vnútorné členenie splátok už nie je zákonnou náležitosťou zmluvy o spotrebiteľskom úvere. Priklonil sa k záverom obsiahnutým v skoršom rozhodnutí sp. zn. 7Cdo/128/2016 a uviedol, že pokiaľ dovolací súd v uznesení sp. zn. 3Cdo/146/2017 dôvodil eurokonformným výkladom, tak limity tohto výkladu spočívajú okrem iného v tom, že nesmú byť porušené všeobecné právne zásady, najmä zásada právnej istoty, a preto nesprávna transpozícia smernice nemôže byť odstraňovaná výkladom contra legem. Na záver namietal neprijateľnosť zmluvnej podmienky, ktorou je poplatok za poskytnutie úveru a v tejto súvislosti poukázal na rozhodnutie Vrchného krajského súdu v Karlsruhe sp. zn. AZ 17 U 192/2010. Na základe uvedeného dovolateľ navrhol, aby dovolací súd napadnuté rozhodnutie zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie. Zároveň navrhol odklad vykonateľnosti rozsudku odvolacieho súdu.

4. Žalovaní 1/ a 2/ vo svojom vyjadrení k dovolaniu uviedli, že žalobca v dovolaní nepreukázal prípustnosť dovolania podľa neho navrhovaných dôvodov dovolania uvedených v ustanoveniach § 420

písm. f) a § 421 ods. 1 CSP. Boli názoru, že obsahom dovolania je v prevažnej časti namietané správnosti skutkových zistení súdov a vyjadrenie nesúhlasu s názorom súdov nižších inštancií a tiež vyjadrenie kritiky v súvislosti s vykonaným dokazovaním. Navrhli, aby dovolací súd dovolanie odmietol, resp. zamietol.

5. Dovolací súd nezistil splnenie podmienok pre odklad vykonateľnosti dovolaním napadnutého rozhodnutia podľa ustanovenia § 444 ods. 1 CSP a v súlade s ustálenou praxou o tom nevydal samostatné rozhodnutie. Uvedený procesný postup z ústavnoprávneho hľadiska považuje za udržateľný aj Ústavný súd Slovenskej republiky (m. m. IV. ÚS 158/2022, IV. ÚS 442/2022).

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) skúmal, či sú dané procesné predpoklady pre uskutočnenie meritórneho dovolacieho prieskumu napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo a dospel k záveru, že dovolanie žalobcu je procesne prípustné, ale aj dôvodné.

7. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

8. Podľa § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

9. V zmysle § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

10. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

11. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

12. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a v dovolaní náležite vymedziť dovolací dôvod (§ 420 CSP alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

13. Podľa názoru žalobcu je jeho dovolanie prípustné v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) a § 421 ods. 1 písm. c) CSP a z obsahu dovolania je zjavné, že žalobca považuje za nesprávne právne posúdenú otázku započítania poplatku za poskytnutie úveru do celkovej výšky úveru a takto určenej ročnej percentuálnej miery nákladov.

14. Dovolací súd v tejto súvislosti zdôrazňuje, že je viazaný iba vymedzením právnej otázky, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré považuje dovolateľ za nesprávne, nie však už určením, pod ktorý prípad prípustnosti jej riešenia (§ 421 ods. 1 CSP) táto otázka spadá. Najvyšší súd nemôže byť viazaný tým, o ktorý prípad právnej otázky podľa § 421 ods. 1 CSP oprel prípustnosť dovolania dovolateľ. Situácia dovolateľa sa totiž môže v priebehu dovolacieho konania meniť. Napríklad ak dovolateľ tvrdí, že právna otázka ešte nebola na dovolacom súde riešená a medzičasom k jej vyriešeniu došlo. Z uvedeného dôvodu dovolací súd z hľadiska prípustnosti dovolania posudzuje (iba) materiálny substrát samotného dovolacieho konania spočívajúci vo vymedzení právnej otázky a predstretí vlastnej argumentácie dovolateľa v zmysle § 432 ods. 2 CSP, súčasne zohľadňujúc vlastnú rozhodovaciu prax (*iura novit curia*, 4Cdo/11/2021, 8Cdo/54/2018, I. ÚS 51/2020).

15. Dovolací súd konštatuje, že dovolateľ v danom prípade zákonom zodpovedajúcim spôsobom vymedzil právnu otázku týkajúcu sa interpretácie ustanovenia § 4 ods. 2 písm. j) zákona č. 258/2001 Z. z. v platnom znení ku dňu podpísania spornej zmluvy. Po konštatovaní prípustnosti dovolania pristúpil dovolací súd k meritórному dovolaciemu prieskumu a posúdeniu dôvodnosti podaného dovolania z hľadiska uplatnenej dovolacej argumentácie, t. j. z hľadiska právneho posúdenia veci odvolacím súdom vo vymedzenej právnej otázke.

16. Právnym posúdením veci je aplikácia práva na zistený skutkový stav. Je to činnosť súdu spočívajúca v podradení zisteného skutkového stavu príslušnej právnej norme, ktorá vedie súd k záveru o právach a povinnostiach účastníkov právneho vzťahu. Súd pri tejto činnosti rieši právne otázky (*questio iuris*). Ich riešeniu predchádza riešenie skutkových otázok (*questio facti*), teda zistenie skutkového stavu. Právne posúdenie je všeobecne nesprávne, ak sa súd dopustil omylu pri tejto činnosti, t. j. ak posúdil vec podľa právnej normy, ktorá na zistený skutkový stav nedopadá, alebo správne určenú právnu normu nesprávne vyložil, prípadne ju na daný skutkový stav nesprávne aplikoval.

17. Dovolateľ prostredníctvom právnej otázky namietal absenciu náležitosti vyžadovanej ustanovením § 4 ods. 2 písm. j) zákona č. 258/2001 Z. z. v spornej zmluve o úvere, s čím spájal bezúročnosť a bezpoplatkovosť úveru.

18. V zmysle judikátu R 71/2018 patria do pojmu „ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu“ (§ 421 ods. 1 CSP) predovšetkým stanoviská alebo rozhodnutia najvyššieho súdu, ktoré sú (ako judikáty) publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Súčasťou ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu je tiež prax vyjadrená opakovane vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach najvyššieho súdu, alebo dokonca aj v jednotlivom, dosiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ niektoré neskôr vydané (nepublikované) rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnili, prípadne tieto názory akceptovali a z hľadiska vecného na ne nadviazali.

19. Predmetnou otázkou (špecifikovanou v bode 13. tohto uznesenia) sa už dovolací súd zaoberal v rozhodnutiach sp. zn. 4Cdo/29/2023, 2Cdo/165/2020, 4Cdo/93/2023, 4Cdo 322/2020 a 7Cdo31/2022, ktoré treba považovať za súčasť ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu.

20. V rozhodnutí z 28. júna 2023 sp. zn. 4Cdo/29/2023 najvyšší súd vyslovil záver, že „jednou z obligatórnych náležitostí spotrebiteľskej zmluvy je aj údaj o výške úveru, ktorého definíciu podáva ustanovenie § 2 písm. l) zákona o spotrebiteľských úveroch. Spotrebiteľ na základe správne v zmluve uvedených informácií o výške skutočne poskytnutého úveru, dostáva jasnú predstavu o celkovej hodnote svojho záväzku, o tom, čo vlastne spláca a akú sumu si skutočne požičal, ako aj to, akú má

povahu jeho záväzkov z hľadiska nákladov s ním spojených. Zároveň nesprávne uvedený údaj môže mať za následok vplyv na správnosť ďalších údajov spotrebiteľskej zmluvy a tiež na samotnú výšku záväzkov spotrebiteľa (výšku splátky, úročenie úverovej sumy). Pokiaľ teda údaje predstavujúce obligatórne náležitosti spotrebiteľskej zmluvy nie sú uvedené v zmluve správne, nemožno hovoriť o splnení povinnosti podľa § 9 ods. 2 zákona o spotrebiteľských úveroch, pričom nesplnenie z neho vyplývajúcej povinnosti zákon striktnie sankcionuje tým, že spotrebiteľský úver sa stáva od počiatku bezúročný a bez poplatkov (§ 11 ods. 1 písm. b) zákona o spotrebiteľských úveroch). V tomto smere teda neexistuje žiadna výnimka a veriteľ sa nemôže zbaviť svojej povinnosti, resp. nemôže konvalidovať nesprávne, či zavádzajúce údaje v zmluve tým, že v nej síce výslovne uvedie, akú čiastku predstavuje náklad, avšak zároveň ho prezentuje ako súčasť poskytnutého úveru, teda aktívum, hoci v skutočnosti ide o náklad spotrebiteľa, a to ani za tej podmienky, že klient súhlasí s okamžitým započítaním nákladu do výšky úveru. V dôsledku navýšenia celkovej výšky úveru o náklad nemôže byť správne vypočítaná ani výška RPMN, keďže výpočet RPMN je závislý od výšky poskytnutého úveru. Navýšenie celkovej výšky úveru o náklady má zároveň aj ten následok, že sa bude úročiť nielen poskytnutý úver, ale aj náklad, tým pádom dôjde k zvýšeniu celkovej splatnej čiastky a mení sa tým výška hlavného predmetu zmluvy“.

21. Uznesením najvyššieho súdu z 27. októbra 2021 sp. zn. 2Cdo/165/2020 bol vyslovený záver, že „z obsahu kúpnej zmluvy vyplýva, že časť kúpnej ceny vo výške 684,80 eura bola predávajúcemu zaplatená v hotovosti pri podpise zmluvy, a že zvyšná časť kúpnej ceny vo výške 5 489,20 eura bude predávajúcemu zaplatená prostredníctvom úveru na základe zmluvy o úvere. Z obsahu úverovej zmluvy však jednoznačne vyplýva celková dojednaná výška úveru v sume 6 163,20 eura s tým, že predmetný spotrebiteľský úver bol účelovo viazaný, a to na obstaranie tam uvedeného predmetu financovania, ktorým bolo predmetné motorové vozidlo Citroën C4 Grand Picasso Diesel 1,6 HDi. Dovolací súd však konštatuje, že v zmysle § 52a ods. 2 OZ vyplýva jednoznačná závislosť týchto zmlúv, čo nerozporovali ani súdy nižšej inštancie. Avšak dovolací súd je toho názoru, že pokiaľ v zmysle § 52a ods. 2 OZ je daná vzájomná zmluvná závislosť, tak táto závislosť musí byť zrejma aj z obsahu dojednaných zmlúv, a teda nesmie byť vzájomné dojednanie takýchto zmlúv odlišné. V tomto prípade nekorešpondujúce v dojednanej výške pri kúpnej zmluve - kúpnej ceny (5 489,20 eura) a pri spotrebiteľskom úvere - výška spotrebiteľského úveru (6 163,20 eura). A to bez ohľadu na vystavenú faktúru č. U., ktorou bol fakturovaný predaj osobného automobilu Citroën C4 Grand Picasso 1,6 HDi vrátane doplnkového zákaznickeho servisu a Carlife Garancia. Dovolací súd tak konštatuje, že uplatnenie § 52a ods. 2 OZ na zmluvné dojednanie (kúpnu zmluvu a spotrebiteľský úver) je v tomto prípade zásadné. Na základe uvedeného je nepochybné, že RPMN uvedená v úverovej zmluve nezodpovedá kúpnej cene, ktorá je uvedená v kúpnej zmluve, t. j. 6 174 eur, po odpočítaní zaplatených 684,80 eura v sume 5 489,20 eura a následkom čoho je úverová zmluva bezúročná a bez poplatkov v zmysle ustanovenia § 11 ods. 1 písm. d) zák. č. 129/2010 Z. z.“.

22. Rovnaké právne závery boli vyjadrené aj v uzneseniach najvyššieho súdu sp. zn. 4Cdo/93/2023, 4Cdo 322/2020 a 7Cdo31/2022.

23. V rozsudku vo veci C-377/14 Radlinger, Radlingerová proti Finway a.s. sa Súdny dvor Európskej Únie okrem iného vyjadril k požiadavkám na náležitosti spotrebiteľských zmlúv a na otázku vnútroštátneho súdu, akým spôsobom sa má vykladať pojem „celková výška úveru“ obsiahnutý v článku 3 písm. l/ a článku 10 ods. 2 smernice 2008/48 a pojem „výška čerpania“ obsiahnutý v bode I prílohy I tejto smernice odpovedal, že článok 3 písm. l) a článok 10 ods. 2 smernice 2008/48/ES ako aj bod I prílohy I tejto smernice sa majú vykladať v tom zmysle, že celková výška úveru a výška čerpania úveru označujú celkovú sumu, ktorá bola daná k dispozícii spotrebiteľovi, čo vylučuje sumy, ktoré si poskytovateľ úveru účtuje na úhradu nákladov súvisiacich s predmetným úverom a ktoré nie sú tomuto spotrebiteľovi reálne vyplatené. V rozhodnutí Súdny dvor uviedol, že dôsledkom takéhoto postupu, t. j. zahrnutia nákladov spotrebiteľa spojených s úverom do výšky čerpania úveru, je podhodnotenie RPMN, ktorého výpočet závisí od celkovej výšky úveru (bod 87). Zároveň informácia o celkových nákladoch úveru umožňuje spotrebiteľovi porovnať ponuky úverov a posúdiť rozsah jeho záväzku (bod 90).

24. Vyššie citované právne závery pod bodmi 20., 21., 22. a 23. sú podľa právneho názoru dovolacieho súdu plne aplikovateľné aj na rozhodovanú vec.

25. Na úvod je potrebné zo strany najvyššieho súdu poznamenať, že na to, aby bolo možné konštatovať splnenie povinnosti veriteľa vyplývajúcej z ustanovenia § 9 ods. 2 zákona o spotrebiteľských úveroch, musia byť podľa názoru dovolacieho súdu údaje uvedené v spotrebiteľskej zmluve uvedené nielen formálne, ale zároveň musia byť aj úplné, určité, zrozumiteľné a správne. Týmto spôsobom zákonodarca chráni spotrebiteľa a naplňa účel sledovaný právnou pravou spotrebiteľských zmlúv, ktorým je úplné informovanie spotrebiteľa o podmienkach v tomto prípade úverovej zmluvy v záujme ochrany slabšej zmluvnej strany. Správnosť údajov totiž nepochybne ovplyvňuje rozhodnutie spotrebiteľa vstúpiť do určitého záväzku. Zároveň spotrebiteľ musí mať možnosť zoznámiť sa so skutočným obsahom právneho úkonu, aby vedel, čo konkrétne je predmetom dojednania a aké sú jeho práva a záväzky z toho plynúce. Ak by sa pripustil výklad, že akýkoľvek údaj (teda aj chybný) uvedený v zmluve spĺňa podmienky § 9 ods. 2 cit. zákona, stratilo by toto ustanovenie zmysel. Jednou z obligatórnych náležitostí spotrebiteľskej zmluvy je aj údaj o výške úveru, ktorého definíciu podáva ustanovenie § 2 písm. l) zákona o spotrebiteľských úveroch. Spotrebiteľ na základe správne v zmluve uvedených informácií o výške skutočne poskytnutého úveru, dostáva jasnú predstavu o celkovej hodnote svojho záväzku, o tom, čo vlastne spláca a akú sumu si skutočne požičal, ako aj to, akú má povahu jeho záväzkov z hľadiska nákladov s ním spojených. Zároveň nesprávne uvedený údaj môže mať za následok vplyv na správnosť ďalších údajov spotrebiteľskej zmluvy a tiež na samotnú výšku záväzkov spotrebiteľa (výšku splátky, úročenie úverovej sumy). Pokiaľ teda údaje predstavujúce obligatórne náležitosti spotrebiteľskej zmluvy nie sú uvedené v zmluve správne, nemožno hovoriť o splnení povinnosti podľa § 9 ods. 2 zákona o spotrebiteľských úveroch, pričom nespĺnenie z neho vyplývajúcej povinnosti zákon striktnie sankcionuje tým, že spotrebiteľský úver sa stáva od počiatku bezúročný a bez poplatkov (§ 11 ods. 1 písm. b) zákona o spotrebiteľských úveroch). V tomto smere teda neexistuje žiadna výnimka a veriteľ sa nemôže zbaviť svojej povinnosti, resp. nemôže konvalidovať nesprávne, či zavádzajúce údaje v zmluve tým, že v nej síce výslovne uvedie, akú čiastku predstavuje náklad, avšak zároveň ho prezentuje ako súčasť poskytnutého úveru, teda aktívum, hoci v skutočnosti ide o náklad spotrebiteľa, a to ani za tej podmienky, že klient súhlasí s okamžitým započítaním nákladu do výšky úveru. V dôsledku navýšenia celkovej výšky úveru o náklad nemôže byť správne vypočítaná ani výška RPMN, keďže výpočet RPMN je závislý od výšky poskytnutého úveru. Navýšenie celkovej výšky úveru o náklady má zároveň aj ten následok, že sa bude úročiť nielen poskytnutý úver, ale aj náklad, tým pádom dôjde k zvýšeniu celkovej splatnej čiastky a mení sa tým výška hlavného predmetu zmluvy. Odvolací súd však dospel k záveru, že nie je možné považovať poplatok za poskytnutie úveru za slúžiaci výlučne záujmom dodávateľa (VÚB, a. s.), ale ideo poplatok za činnosť sprostredkovateľa i pre potreby žalobcu a tento bol následne započítaný do RPMN. Dovolací súd vzhľadom na vyššie uvedené závery konštatuje, že uvedený právny názor odvolacieho súdu o započítaní poplatku za poskytnutie úveru do celkovej výšky úveru v tomto prípade nie je správny.

26. Vzhľadom na opodstatnenosť námietky dovolateľa, že napadnutý rozsudok odvolacieho súdu sa riešením predmetnej právnej otázky odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, dospel dovolací súd k záveru, že dovolanie žalobcu je prípustné podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP. Zároveň je aj dôvodné (§ 432 ods. 2 CSP), lebo žalobca opodstatnene namieta, že napadnutý rozsudok spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Preto dovolací súd rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie (§ 449 ods. 1 a § 450 CSP). S prihliadnutím na dôvod zrušenia napadnutého rozsudku odvolacieho súdu sa najvyšší súd nezaoberal ďalšími, v dovolaní namietanými vadami.

27. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP). Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

28. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.